

Zdravotně hendikepovaní sportovci a účast na veslařských soutěžích ČVS

Vzhledem k narůstajícímu počtu zdravotně hendikepovaných veslařů a jejich zájmu o účast na soutěžích, který nás velmi těší, vyvstala po diskusi s Komisí tělesně hendikepovaných potřeba závodníky alespoň orientačně zařadit do kategorií.

Toto zařazení by mělo sloužit k zapsání sportovců do vhodné kategorie dle jejich hendikepu na regatách na vodě i ergoregátách (v rámci ČR).

Vycházet budeme ze základních, mezinárodně uznávaných kategorií. Dle FISA dělíme sportovce do třech kategorií tělesně hendikepovaných a do třech kategorií zrakově hendikepovaných. Na některých regatách v ČR dále doplňujeme kategorii intelektuálně hendikepovaných (tato není mezinárodně uznávána na vodě, setkat se s ní ale můžeme na některých mezinárodních ergoregátách – mj. např. na MS v jízdě na trenažeru). Obecně platí, že pro závodění v kategorii zdravotně hendikepovaných, musí být sportovec na základě svého zdravotního stavu znevýhodněn pro start v klasických kategoriích, jeho zdravotní stav musí být trvalý a ověřitelný – tzn. doložitelný např. v lékařské dokumentaci.

S jakým hendikepem je možno žádat o zařazení najdete v Tabulce 1, popis jednotlivých kategorií v Tabulce 2.

Tabulka 1.

Tělesně hendikepovaní	Možné příčiny stavu	Co doložit
Omezení svalové síly snížená či chybějící volní svalová aktivita různé úrovně	<ul style="list-style-type: none">• úraz páteře s poraněním míchy• svalová dystrofie• vrozené vady páteře• Guillain-Barre syndrom• poliomyelitida aj.	Lékařskou zprávu ideálně od specialisty – neurolog, RHB lékař, spondylochirurg apod., měla by obsahovat rozsah poškození, případně test svalové síly. Ev. popis RTG, CT, MR
Omezený rozsah pohybu omezený nebo nemožný pohyb v jednom a více kloubech	<ul style="list-style-type: none">• kontraktury kloubů• ankylóza• stavy po úrazech i vrozené vady	dtto
Ztráta končetiny	<ul style="list-style-type: none">• vrozené vady• amputace následkem úrazu/nemoci	Lékařskou zprávu od ošetřujícího lékaře či specialisty, zprávu z RHB apod.
Hypertonie, Atetóza, Ataxie Stavy vznikající v důsledku poškození centrálního nervového systému	<ul style="list-style-type: none">• dětská mozková obrna• cévní mozková příhoda• poranění mozku• roztroušená skleróza• spinocerebelární ataxie aj.	Lékařskou zprávu ideálně od specialisty – neurolog, RHB lékař, spondylochirurg apod., měla by obsahovat rozsah poškození, případně test svalové síly. Ev. popis RTG, CT, MR
Zrakově hendikepovaní snížené nebo žádné vidění na obou očích v důsledku poškození struktury oka, optických nervů či drah nebo zrakové kůry mozku	<ul style="list-style-type: none">• retinitis pigmentosa• makulární degenerace• vrozená katarakta• myopie• stavy po úrazech a další	Lékařskou zprávu od očního lékaře, případně výsledky vyšetření
Intelektuálně hendikepovaní	<ul style="list-style-type: none">• dětská mozková obrna• poranění mozku• vrozené vady a syndromy	Lékařskou zprávu od ošetřujícího lékaře či specialisty

Tabulka 2

Kategorie		Hendikep
<p>PR1</p> <p>dříve „AS“ nebo „A“ = arms and shoulders</p>	<p>Veslaři s minimální nebo žádnou funkcí trupu, primárně pohánějí loď pomocí paží a ramen. Tito veslaři mají špatnou rovnováhu v sedě, což vyžaduje, aby byli připoutáni k lodi, užívají sedačku s opěradlem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oboustranná amputace DK nad kolenem • Míšní léze či neurologické poškození odpovídající kompletní lézi v T12 či nekompletní lézi v T10 • Dětská mozková obrna s postižením obou dolních končetin a trupu
<p>PR2</p> <p>dříve „TA“ = trunk and arms mobility</p>	<p>Veslaři, kteří mají funkční využití paží a trupu, ale mají omezení/absenci funkce nohou pro pohyb na slajdu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oboustranná amputace DK v úrovni kolene (jedna nad kolenem, jedna pod kolenem) • Výrazně snížená flexe kolene (vrozené vady, následky úrazů apod.) • Míšní léze či neurologické poškození odpovídající kompletní lézi v L3 či nekompletní lézi v L1 • Dětská mozková obrna s postižením obou dolních končetin
<p>PR3 – PI (= physical impairment)</p> <p>dříve „LTA“ = legs, trunk and arms mobility</p>	<p>Veslaři se zbytkovou funkcí v nohách, která jim umožňuje omezený pohyb na slajdu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omezený pohyb kotníku/zápěstí (např. vrozené vady, stavy po úrazech) • Amputace tří prstů na jedné ruce • Amputace končetiny pod kolenem (TMT amputace, v bérce s pahýlem delším než polovina původní délky holenní kosti) • Erbova paréza brachiálního plexu • Neurologické postižení odpovídající nekompletní lézi S1 • Parézy postihující jednu končetinu nebo jednu strany
<p>PR3 – VI (= visual impairment)</p> <p>Další dělení dle IBSA (International Blind Sports Federation)</p>	<p>Sportovci se zrakovým postižením</p> <p>PR3 – B1 PR3 – B2 PR3 – B3</p>	
<p>PR3 – II (= intellectual impairment)</p>	<p>Sportovci s intelektuálním hendikepem</p>	

Pro **start na domácích veslařských soutěžích** včetně ergoregát ve všech kategoriích je dostačující **národní klasifikace** (která může být v některých případech uznávána i na mezinárodních závodech).

Pro **start na mezinárodních veslařských soutěžích** je nutná klasifikace FISA (tělesně a zrakově hendikepovaní) resp. v případě intelektuálně hendikepovaných zařazení do registru sportovců VIRTUS (= International Sports Federation for athletes with intellectual impairment, ve veslování je tato kategorie vypisována pouze pro ergoregaty).

Mezinárodní klasifikaci vyhláší FISA zpravidla několikrát ročně a vždy předchází významným regátům/ergoregátům typu ME, MS či světový pohár. Klasifikace probíhá v místě konání regaty, sportovec (je-li zařazen

do některé z kategorií) může na příslušné regatě poté rovnou závodit (pokud je jeho kategorie vypsána a nebyla-li nutná kvalifikace). Detailní rozpis bývá zveřejňován na přelomu roku.

Bližší informace o mezinárodní klasifikaci a jednotlivých kategoriích, para-veslování včetně rad pro trenéry, popisu vybavení apod. naleznete zde:

<https://worldrowing.com/technical/para-rowing-classification/>

https://worldrowing.com/wp-content/uploads/2020/12/2.AnIntroductiontoClassification_English-converted-compressed.pdf

<https://www.virtus.sport/>

<https://ibsasport.org/>

Zájemcům o mezinárodní klasifikaci ráda s tímto procesem pomohu. Mezinárodní klasifikace probíhá zpravidla na vybraných soutěžích FISA – při světových pohárech, mistrovstvích světa apod. včetně ergoregat a opravňuje pak sportovce se na tyto soutěže také hlásit.

Dále připomínám povinnost absolvování každoročních preventivních lékařských prohlídek pro všechny registrované sportovce! Případný proces zařazení do kategorie zdravotně hendikepovaných tuto prohlídku v žádném případě nenahrazuje.

<https://www.veslo.cz/formulare-a-smernice-k-lekarskym-prohlidkam>

Kontakt: MUDr. Veronika Bartoňová, e-mail: veronikaskvorova@seznam.cz , tel.: 731 272 404